

[Bomholt.]

gode Formaal altid har raget op over de øjeblikkelige Midler.

I 1936 udarbejdedes et Forslag til Lov om Ejendomsretten til Aandsværker. Det var navnlig Professor Vinding Kruse, der her ydede en Indsats. Forslaget fik Tilslutning fra en Række Forfatter- og Kunstnerorganisationer; men var i øvrigt behæftet med den Fejl — man kunde sige den historiske Fejl —, at det krævede Betaling af Bibliotekerne i Forbindelse med Lister over Boglaanerne. En saadan Fremgangsmaade er næppe tilraadelig i Betragtning af den snærende Økonomi, som mange af vore Biblioteker arbejder under. Skal der af et Bibliotek betales mere for den enkelte Bog, bliver der blot købt færre Bøger.

Der kan imidlertid tænkes adskillige andre Løsninger, og det skulde ikke være umuligt for Forfattere og Biblioteker at finde hinanden i et positivt Samarbejde. Da vi i 1933 her i Rigsdagen behandlede Forslaget til den nye Lov om Forfatter- og Kunstnerret — jeg var dengang Ordfører for mit Parti —, enedes de to Regeringspartier sammen med Venstre om at skrive følgende i Betænkningen af 5. April 1933 — med den højtærede Formands Tilladelse et Citat —:

„Et Flertal“

— bestaaende af de ovenomtalte Partier — „henstiller, at der snarest foretages Undersøgelser med en Lovgivning for Øje, hvorved Staten efter Udløbet af den for Forfatteren (eller Kunstneren) og hans Arvinger anordnede Beskyttelsesfrist sættes i Stand til at kræve en nærmere fastlagt, mindre Afgift for den i øvrigt fri Offentliggørelse af Værkerne. Den ved disse Afgifter opstaaende Fond tænkes anvendt til Fordel for Aandslivet, bl. a. til Understøttelser til Forfattere og Kunstnere.“

Der anvendes Udtrykket „snarest“. Nu 6 Aar efter maa vi formentlig nærme os Tidspunktet for en saadan Undersøgelse.

Forskellige Lande beskatter Oversættelsen af danske Værker med indtil 25 pCt. af Forfatterhonoraret. De Penge, danske Forfattere faar hjem, beskattes derefter efter dansk Lovgivning, saaledes at der opstaar en Dobbeltbeskatning. I England betales der 5 sh. af Pundet, i Tyskland 10 pCt. af Beløbet. Det er altsaa ikke en ukendt Foreteelse.

Adskillige af os, der er oprigtige Tilhængere af den internationale Udveksling af Aandsværdier, kunde dog nok ønske, at danske Forfattere fik en mere fair Konkur-

rence fra Oversættelsernes Side. Man har til Tider det Indtryk, at Oversættelser købes ind i Blinde. En Afgift paa Oversættelser vil formentlig ikke kunne skade, naar den ikke bliver for stor, og en Afgift paa ubeskyttede danske Værker vil lige saa lidt kunne skade. En Del kunde allerede naas ved en af Forlagene frivilligt tilrettelagt Kulturpolitik. Det samme gælder Udgifterne af Novellemagasiner. Det vilde være rimeligt, om man lod 50 pCt. af Novellestoffet være af dansk Oprindelse. Der gives som bekendt Bureauer, der sælger Noveller for saadan noget som et Pund Stykket + et proletarisk Oversættelsehonorar, og det er jo en haard Konkurrence for vore Forfattere at klare.

Jeg kunde ogsaa tænke mig, at Læsekredsene lod en vis Procentdel af de Bøger, der sættes i Cirkulation, være danske. Og der foreligger andre Muligheder, som jeg er vidende om, men ikke berettiget til at nævne ved denne Lejlighed. Jeg taler ikke for *den* eller *den* bestemte Løsning, men for *en* Løsning af en eller anden Art. Den Ordning, som Forfatterne har faaet med Statsradiofonien, er en Ordning, der indeholder Konsekvenser, ikke i den Forstand, at den *samme* Løsning skal findes over for Bogsalget, men at *en* Løsning skal findes.

Jeg tillader mig at henstille, at den højtærede Undervisningsminister, saaledes som det ogsaa er forudsat i Betænkningen til Forfatterloven, lader Spørgsmaalet om Forfatternes Kaar blive Genstand for en saglig Undersøgelse i et alsidigt sammensat Udvalg. Jeg tror, at Tiden er inde hertil, det er bedst, det sker paa en Tid, hvor der ikke er aktuelle Konflikter, der kan plumre Vandene. Det er muligt, et saadant Udvalg ikke kan naa frem til en enstemmig Løsning. Der er paa dette Felt saa mange komplicerede Interesser, der mødes og brydes. Men een Ting kan vi naa: en alsidig Belysning af samtlige herhenhørende Enkeltproblemer, og alene det vil være et overordentligt Gode. Vi kan bringe en Sag ud af næsten 30 Aars Uføre og ind paa rationelle Linier, og det maa derefter være den højtærede Ministers Sag at overveje, om der i det fremkomne Materiale er Linier, der kan videreføres. Jeg ved, at den højtærede Minister har arbejdet med Spørgsmaalet ud fra sit eget Udgangspunkt, og det skulde glæde mig meget, om Ministeren nærmere vilde overveje Tanken om Nedsættelse af et Udvalg, hvori de i Sagens Løsning interesserede Parter er repræsenterede. Et saadant Udvalg skulde efter min Mening ikke blot bringe indbyrdes Modsætninger